

بهبان جدید آمریکا برای ماندن در "افغانستان"

به گفته کارشناسان آسیای مرکزی، واشنگتن درباره تأمین امنیت پروژه CASA-1000 که قرار است برق را از قرقیزستان و تاجیکستان به افغانستان و پاکستان منتقل کند، ادعاهایی را در راستای تداوم حضور خود در افغانستان مطرح خواهد کرد.

به گزارش آران نیوز: امامعلی رحمان "رئیس جمهور تاجیکستان در دیدار "ممنون حسین" رئیس جمهور پاکستان و «نواز شریف» نخست وزیر این کشور درباره پروژه منطقه‌ای موسوم به «CASA-1000» (آسیای مرکزی- آسیای جنوبی) که شامل انتقال برق از تاجیکستان و قرقیزستان به افغانستان و پاکستان خواهد بود، بحث و گفت‌وگو کرد.

با وجود آنکه منطقه عبور این خطوط انرژی در خاک افغانستان به لحاظ امنیت ناپایدار هستند اما برخی معتقدند که آمریکا با ادامه حضور خود در افغانستان، مدعی تضمین امنیت برای این پروژه نیز خواهد بود.

5 سال قبل آمریکا در چارچوب طرح «جاده ابریشم جدید» به «بیشکک»، «دوشنبه»، «کابل» و «اسلام‌آباد» برای ایجاد بازار انرژی واحد که قرار بود تاجیکستان و قرقیزستان را به عنوان صادرکننده برق و افغانستان و پاکستان را به عنوان واردکننده معرفی کند، پیشنهادی را مبنی بر طرح برقراری امنیت این پروژه ارائه کرد.

در این چند سال مقامات کشورهای مذکور به مذاکرات در مورد مسیر پروژه، هزینه، ساخت خطوط انتقال برق و زیرساخت‌های مرتبط پرداختند و به اتخاذ تصمیم درباره ساخت خطوط انتقال برق با ظرفیت انتقال 500 کیلو وات و طول 477 کیلومتر از ایستگاه فرعی «داتقا» در قرقیزستان تا «خجند» در تاجیکستان؛ ساخت ایستگاه فرعی با ظرفیت انتقال 1300 مگاوات در «سنگ‌توده» و خطوط بالای انتقال برق به طول 750 کیلومتر از «سنگ‌توده» تا کابل و «پیشاور» در پاکستان و همچنین ایستگاه فرعی در کابل که قرار است به ارائه خدمات واردات و صادرات مشغول باشد، پرداختند.

هزینه این پروژه مبلغ یک میلیارد و 12 میلیون دلار برآورده شد که این مبلغ بین بانک جهانی، بانک توسعه اسلامی و آژانس توسعه منطقه‌ای آمریکا برای اختصاص بودجه تقسیم شد ضمن آنکه در ماه مارس سال جاری بانک جهانی به تخصیص اولین بخش اعتبارات به مبلغ 526 میلیون دلار مبادرت ورزید و قرار شد 316 میلیون دلار آن به افغانستان، 45 میلیون دلار به تاجیکستان و 120 میلیون دلار به قرقیزستان و پاکستان اختصاص یابد.

این در حالی است که این پروژه متوقف شده است و کارشناسان علت این توقف را به 2 دلیل، بی‌ثبات بودن اوضاع در افغانستان و پاکستان و همچنین کمبود انرژی برق در تاجیکستان عنوان می‌کنند.

در ضمن «واشنگتن» نیز خود را سرگرم حل مسائل مربوط به منطقه کرده است و طبق اطلاعات بدست آمده، «جان کری» وزیر خارجه آمریکا مدعی شد که ضمن بازدید از دوشنبه، در دیدار با «امامعلی رحمان» درباره مسائل مربوط به سیاست‌های موجود در بخش انرژی مرتبط با تاجیکستان و مناطق همسایه بویژه ازبکستان تبادل نظر و بحث‌های لازم مطرح شده است.

علاوه بر این، کری درباره برق تاجیکستان وعده داده است که در طول 5 سال آتی دولت آمریکا می‌تواند طرح‌هایی را آماده کند تا امکان تأمین برق تمام جمعیت تاجیکستان و افغانستان فراهم شود.

«شاگرد حکیم‌اف» کارشناس سیاسی تاجیک درباره این اقدامات تصریح کرد: پروژه «CASA-1000» برای تاجیکستان بسیار مهم است زیرا این کشور از طریق انتقال برق، درآمد خوبی کسب خواهد کرد اما برای راه‌اندازی و اجرای این پروژه ابتدا تزریق سرمایه ضروری است. وی ادامه داد: مقدار انرژی برقی که در حال حاضر تاجیکستان تولید می‌کند حتی برای تأمین خود این کشور کافی نیست ضمن آنکه در 7 ماه اول سال، دولت این کشور عرضه برق را برای مصرف محدود کرده است.

کارشناس سیاسی تاجیک گفت: تا زمانی که فرآیند ساخت نیروگاه برق-آبی «راغون» به پایان نرسد، تمام این طرح‌ها با مشکل روبرو هستند و اجرای آنها دور از انتظار است و از طرفی اجرای پروژه و ساخت این نیروگاه نیاز به هماهنگی با ازبکستان دارد.

مقامات تاجیکستان همچنین اصرار دارند که پروژه «CASA-1000» با توجه به ظرفیت تولید برق در تاجیکستان طراحی شده است. در این مورد «شریف رحیم‌زاده» وزیر توسعه اقتصادی و تجارت تاجیکستان خاطرنشان کرد: اجرای پروژه CASA-1000 وابسته به اتمام ساخت نیروگاه برق-آبی «راغون» نبوده و با توجه به حجم برق اضافه در فصل تابستان محاسبه شده است ضمن آنکه برای نیروگاه برق-آبی «راغون» خطوط جدیدی ساخته خواهد شد.

اما «شاگرد حکیم‌اف» در مورد قدرت دستیابی به توان تولید برق اضافی با شک و تردید نگاه کرده و اظهار داشت: واقعیت این است که در سال‌های اخیر نیروگاه‌های برق-آبی کوچک بسیار زیادی ساخته شده‌اند اما بر اثر فساد، عدم کنترل و مشکلات دیگر، بخش بزرگی از آنها در حال حاضر فعال نیستند.

وی افزود: کمک‌های مالی که برای ساخت نیروگاه‌های برق-آبی کوچک دریافت شده بود، به طور ناکارآمد استفاده شده است. کارشناسان معتقدند خطوط انتقال برق در کنار خط لوله گاز ترکمنستان-افغانستان-پاکستان- هند قرار خواهند داشت که نیروهای نظامی آمریکا مسئله تأمین امنیت آن را برعهده گرفتند و بعید نیست که واشنگتن ادعای نگهبانی از خطوط برق را نیز مطرح کند.

«الکساندر کنیاژوف» کارشناس مسائل آسیای مرکزی هنگام امضا شدن توافق‌نامه امنیتی بین آمریکا و افغانستان 2 سال پیش درباره حضور نیروهای نظامی آمریکا در مناطق «تورغندی»، «هرات»، «شین دند»، «قندهار» و «سپین‌بولدک» که همان مسیر «ناپی» (خط لوله گاز ترکمنستان-افغانستان-پاکستان- هند) در این مناطق قرار خواهند داشت، خبر داده بود.

کنیزوف عنوان کرد: احتمال اجرایی شدن پروژه CASA-1000 دشوار است و این طرح یکی از عناصر در بازی بزرگ جدید می‌باشد که برای واشنگتن، اسلام‌آباد، کابل و دوشنبه برای رویارویی با مسئله انرژی برق-آبی با «تاشکند» و مقابله با «مسکو» در امر همگرایی اوراسیایی مناسب خواهد بود.

به گفته وی، «پکن» قطعا از فرآیند صادرات برق تاجیکستان به پاکستان پشتیبانی می‌کند اما چینی‌ها مطمئنا هرگز در اختلافات بین تاجیکستان و ازبکستان در این موضوع دخالت نخواهند کرد و اعلام حمایت از پروژه CASA-1000 توسط آمریکایی‌ها احتمالا برای ایجاد ابراز جدید جهت فشار بر ازبکستان باشد که سران آن از موضع طرفداری مستقیم آمریکا بتدریج خارج می‌شوند.